

Abstrakt

Sedm povídek z pera americké autorky Joyce Carol Oatesové je v této práci analyzováno z pohledu rozličných literárních technik, které Oatesová využívá ve svých dílech. Jedná se o povídky „Venkovská krev“,¹ „Dívka na kraji oceánu“,² „Kam jdeš a odkud?“,³ „Norman a vrah“,⁴ „Nebožtíci“⁵ a „Jak jsem rozjímal o světě uvnitř Detroitského nápravného zařízení a začala svůj život znovu.“⁶

První část této práce je teoretická. Úvod etabluje Joyce Carol Oatesovou jako vážnou autorku a představuje její snahu o vyobrazení kultury a lidských charakterů své doby. Kapitola 2 vykresluje realitu 60. a 70. let 20. století v Americe a uvádí klíčové události, které se v těchto dvou dekadách odehrály. První část této kapitoly se soustředí na Detroit a „decivilizační proces“, který je spojován s náhlým vzestupem násilí v americké společnosti 60. let. Druhá část se zabývá úsilím, které započalo na počátku tohoto období a pokračovalo i v průběhu 70. let. To zpochybnilo roli nejen hodnot vyšších vrstev společnosti, ale i samotného prezidenta. Poslední část této kapitoly obsahuje základní shrnutí hnutí za občanská práva a protestů v americké společnosti obecně. Další kapitola pak uvádí několik autorů, kteří Oatesovou nepochybně ovlivnili, a literární proudy a techniky, jež se v díle této autorky objevily: realismus, psychologický realismus, naturalismus, surrealismus, groteska a gotika.

Čtvrtá kapitola poskytuje argumenty, které tvoří základ pro literární analýzu a interpretaci povídek; je nazvaná „Dichotomie realismu a ‚něčeho dalšího‘“ a představuje úvod do dvou literárních sfér, které se proplétají celou autorčinou tvorbou, a v různé míře se nacházejí v každé analyzované povídce. Jednak je to sféra postavená především na realismu s přesahem do naturalismu, která ukotvuje příběh v realitě, ať již pomocí detailů, se kterými jsou jednotlivé postavy popisovány, nebo vykreslením sociální reality doby, která světu ukázala temnou stránku násilí, zločinů a politických problémů. Druhá sféra sice také reflektuje tyto problémy, ale je více subjektivní, snová, někdy až surrealistická a groteskní.

Pátá kapitola se přesouvá k samotné literární interpretaci a na povídky „Venkovská krev“ a „Dívka na kraji oceánu“ aplikuje již uvedenou teorii. Interpretace se soustředí především na techniky realismu a psychologického realismu. Z témat si vybírá hlavně izolaci

¹ vlastní překlad

² vlastní překlad

³ překlad Veroniky Klusákové z: Joyce Carol Oates, „Kam jdeš, a odkud?“, přel. Veronika Klusáková, *Host* 6/2006: 96-98.

⁴ vlastní překlad

⁵ překlad názvu původní povídky „The Dead“ Jamese Joyce Aloysem Skoumalem v: James Joyce, *Dubliňané*, přel. Aloys Skoumal. Praha: Argo, 2012.

⁶ vlastní překlad

postav, šílenství, ale také lásku, která je v různých obměnách stěžejním tématem u všech povídek. Jedním z hlavních termínů této kapitoly je „mimetický přepis,“ který zdůrazňuje roli osobního prožitku, díky němuž se literární narace mění z popisu akce na subjektivní vnímání reality. Dále kapitola představuje typickou oatesovskou hrdinku, která podléhá tlaku společenských sil. Pro takové postavy je také typická jistá odtažitost od reality.

Šestá kapitola ukazuje slábnoucí roli realismu a vzrůstající roli surrealismu v povídce „Nebožtíci.“ Slouží jako přechod mezi pátou a sedmou kapitolou, jelikož uvádí v souvislost přírodní a společenské síly, které jsou klíčové pro analýzu postav dalších kapitol. Pojednává také o literární naraci z pohledu myslí omámené drogami. Do interpretace přináší nové téma významu snů.

Sedmá kapitola obohacuje spektrum literárních proudů o naturalismus v povídkách „Po Potopě“ a „Norman a vrah.“ Zaměřuje se na hrozby přírodních, sociálních a sociologických sil, které se proti postavám obracejí a nutí je páchat násilí. Základním tématem obou povídek je lidská neschopnost.

K tématu snů se znovu vrací kapitola osmá, která do spektra analyzovaných literárních technik přidává grotesku. Devátá kapitola pak zkoumá nejexperimentálnější povídku z našeho výběru „Jak jsem rozjímala o světě uvnitř Detroitského nápravného zařízení a začala svůj život znovu,“ jejíž experimenty se týkají především času a narace sepsané v podobě poznámek pro esej.

Závěrečná kapitola představuje ucelený pohled na všechny analyzované povídky z hlediska chronologického a poté z hlediska mezilidských vztahů; a to jak mezigeneračních, tak vztahů mezi pohlavími, a snaží se najít souvislosti mezi tematickými celky a použitím literárních technik. Pro závěrečnou syntézu je klíčová především role násilí (často genderového) v (ne)komunikaci mezi postavami, která odhaluje dysfunkční vztahy v mnoha případech vykreslené technikami jinými než realistickými.

Klíčová slova: Joyce Carol Oatesová, Americká literatura v 60. a 70. letech 20. století, Realismus, Naturalismus, Psychologický realismus, Surrealismus, Groteska, Experimenty